

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

**Από το MARC21 στα νέα εννοιολογικά σχήματα: η εξέλιξη
των καθιερωμένων ονομάτων προσώπων**

Σοφία Γιαννοπούλου Στραβοκεφάλου (ΑΜ: 17099)

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός

Αθήνα, Φεβρουάριος 2023

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

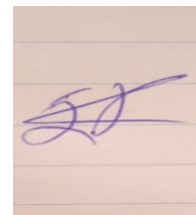
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Σοφία Γιαννοπούλου Στραβοκεφάλου, με αριθμό μητρώου 17099 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους επιβλέποντες καθηγητές μου κ. Κωνσταντίνο Κυπριανό και κ. Παντελή Μπράττη για την πολύτιμη συμβολή τους ως προς την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας και τους συγγενείς και φίλους για την εγκάρδια υποστήριξή τους.

Ημερομηνία: 14/2/2023

Συγγραφέας: Σοφία Γιαννοπούλου Στραβοκεφάλου

Περίληψη στα ελληνικά

Ο έλεγχος καθιερωμένων όρων —η διαδικασία επιλογής και διατήρησης ενός συνόλου επικεφαλίδων ή σημείων πρόσβασης για τις περιγραφόμενες οντότητες— συντελεί στη συνοχή της μορφής των επικεφαλίδων στα ηλεκτρονικά συστήματα, ενισχύει την προσβασιμότητα και βοηθάει τους χρήστες στον εντοπισμό της ζητούμενης πληροφορίας και στην αναγνώριση σχετικού υλικού. Η καθιέρωση των όρων στους καταλόγους των βιβλιοθηκών γίνεται μέσω προτύπων περιγραφής πόρων. Ένα από τα παλαιότερα και πιο διαδεδομένα είναι το MARC21. Καθώς, οι τεχνολογίες εξελίσσονται, οι πόροι αυξάνονται και η χρησιμότητα των διασυνδεδεμένων δεδομένων υπογραμμίζεται, ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων των βιβλιοθηκών και των πρακτικών που εφαρμόζονται σε αυτές αποτελεί βασικό σημείο ενδιαφέροντος πολλών βιβλιοθηκών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η απόδοση της εξελικτικής πορείας του MARC21 αναφορικά με τις καθιρώσεις ονομάτων φυσικών προσώπων. Στο πρώτο μέρος της εργασίας επιχειρείται η μελέτη της σημασίας του ελέγχου καθιερωμένων όρων, του τρόπου καθιέρωσης ονομάτων φυσικών προσώπων σύμφωνα με την κωδικοποίηση που προσφέρει το MARC21 και της παράθεσης των μειονεκτημάτων του MARC21 και των κανόνων AACR2. Έχοντας ως βασικό άξονα αυτά τα μειονεκτήματα, η έρευνα συνεχίζεται με τη μελέτη νέων προτύπων και μοντέλων. Με τη διαδοχική ανάλυση του FRBR, του FRAD, του RDA και του BIBFRAME περιγράφεται η δομή των μοντέλων, δίνοντας έμφαση στις ιδιότητες των φυσικών προσώπων, επισημαίνονται οι διαφορές μεταξύ των μοντέλων, αλλά και οι βασικές αρχές και οι στόχοι που παραμένουν ίδιοι και παρουσιάζονται οι προσθήκες ή οι αλλαγές που επιφέρουν τα ανωτέρω μοντέλα στο MARC21. Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με την καθιέρωση 150 φυσικών προσώπων στο Κοha.

Λέξεις Κλειδιά: Έλεγχος καθιερωμένων όρων, Σήμειο πρόσβασης, Φυσικό πρόσωπο, MARC21, FRBR, FRAD, RDA, BIBFRAME

Περίληψη στα αγγλικά

Authority control —the process of selecting and maintaining a set of headings or access points for the entities described— contributes to the consistency of the form of headings in electronic systems, enhances accessibility and helps users locate the information requested and identify relevant materials. Establishing the terms in library catalogs is realized through resource description standards. One of the oldest and most widely used is MARC21. As technologies evolve, resources are increasing and the utility of linked data is underlined, the modernization of library systems and practices applied into them is a key point of interest in many libraries. Within this context, the purpose of this study is to render MARC21's evolution regarding the establishment names of persons. The first part of the study attempts to examine the importance of authority control, how to establish names of persons according to MARC21 and the disadvantages of MARC21 and AACR2 rules. Having these disadvantages as basis, research continues with the study of new standards and models. The sequential analysis of FRBR, FRAD, RDA and BIBFRAME describes the structure of the models, emphasizing in the properties of persons, highlights the differences between the models, but also the basic principles and objectives that remain the same and presents the additions or changes brought in MARC21 by the models above. Finally, the study is completed with the establishment of 150 persons in Koha.

Keywords: Authority control, Access point, Person, MARC21, FRBR, FRAD, RDA, BIBFRAME

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη στα ελληνικά.....	5
Περίληψη στα αγγλικά.....	6
Πίνακας Εικόνων.....	8
Πίνακας Πινάκων.....	9
Κεφάλαιο.1 Εισαγωγή.....	10
1.1 Ορισμοί.....	11
Κεφάλαιο 2. Έλεγχος καθιερωμένων όρων και MARC21.....	12
2.1 Έλεγχος καθιερωμένων όρων.....	12
2.2 Διαχείριση καθιερωμένων επικεφαλίδων ονομάτων προσώπων στο MARC21.....	12
2.3 Μειονεκτήματα MARC21 και AACR2.....	15
Κεφάλαιο 3. Νέα πρότυπα και μοντέλα.....	16
3.1 Τα εννοιολογικά μοντέλα FRBR και FRAD.....	16
3.2 FRBR (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Βιβλιογραφικές Εγγραφές).....	16
3.2.1 Φυσικό πρόσωπο (Person).....	17
3.3 FRAD (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Δεδομένα Καθιερωμένου Τύπου).....	18
3.4 RDA (Περιγραφή Πόρων και Πρόσβαση).....	20
3.5 Εφαρμογή του RDA στις καθιερώσεις ονομάτων προσώπων.....	22
3.6 BIBFRAME (Βιβλιογραφικό Πλαίσιο).....	24
Κεφάλαιο 4: Πρακτική εφαρμογή.....	26
4.1 Κοθα.....	26
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα.....	36
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	37

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1. Σχέσεις οντοτήτων των ομάδων 1 και 2.....	18
Εικόνα 2. Διάγραμμα οντοτήτων του BIBFRAME.....	25
Εικόνα 3. Σύνολο εγγραφών	26
Εικόνα 4. Εγγραφή Νίκου Καζαντζάκη.....	29
Εικόνα 5. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 1 ^ο	30
Εικόνα 6. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 2 ^ο	31
Εικόνα 7. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 3 ^ο	31
Εικόνα 8. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 4 ^ο	32
Εικόνα 9. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 5 ^ο	33
Εικόνα 10. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 6 ^ο	34
Εικόνα 11. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 7 ^ο	35

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1. MARC21 για βιβλιογραφικά δεδομένα	14
Πίνακας 2. MARC21 για καθιερωμένα δεδομένα	14
Πίνακας 3. Στατιστικά χρήσης πεδίων και υποπεδίων.....	29

Κεφάλαιο.1 Εισαγωγή

Ξεκινώντας από το 1960, το MARC σηματοδότησε το τέλος της χρήσης των δελτιοκαταλόγων και το πέρασμα σε μία νέα εποχή, στην εποχή των ηλεκτρονικών καταλόγων και των αυτοματοποιημένων συστημάτων. Παρά τον αρχικό σκοπό δημιουργίας του, ο οποίος ήταν η εκτύπωση των χάρτινων καρτών του καταλόγου, το MARC ενίσχυσε τις βιβλιοθήκες σε διάφορους τομείς. Με τη χρήση του MARC οι βιβλιοθήκες εξασφαλίζουν την καθιέρωση προβλέψιμων και αξιόπιστων δεδομένων, την αποφυγή διπλοεγγραφών και λαθών και την ανταλλαγή μεταδεδομένων για το υλικό τους. Η οικογένεια των προτύπων MARC περιλαμβάνει ίσως τα πιο επιτυχή πρότυπα περιγραφής πόρων στον κόσμο, με εκατομμύρια εγγραφές στα συστήματα των μεγαλύτερων βιβλιοθηκών. Ένα από τα πιο διαδεδομένα και κυρίαρχα σχήματα κωδικοποίησης στους καταλόγους των βιβλιοθηκών, το οποίο ενυπάρχει στην οικογένεια MARC, είναι το MARC21.

Η οργάνωση των τεκμηρίων μίας βιβλιοθήκης αναφέρεται ως βιβλιογραφικός έλεγχος. Σύμφωνα με τον Hagler (1997) ο βιβλιογραφικός έλεγχος είναι «το σύνολο των πρακτικών ενεργειών που πραγματοποιούν για να οργανώσουν τα τεκμήρια και τις περιγραφές τους, ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός των πιο σχετικών τεκμηρίων που ταιριάζουν στα ερωτήματα των χρηστών». Συστατικά μέρη του βιβλιογραφικού ελέγχου είναι η καταλογογράφηση και ο έλεγχος καθιερωμένων όρων. Η καταλογογράφηση χωρίζεται στην περιγραφική και στη θεματική καταλογογράφηση. Η περιγραφική καταλογογράφηση είναι η διαδικασία καταγραφής των φυσικών χαρακτηριστικών ενός τεκμηρίου σε μορφή βιβλιογραφικής εγγραφής, έτσι ώστε η εγγραφή να είναι μοναδική και να ανταποκρίνεται μόνο στη συγκεκριμένη βιβλιογραφική μονάδα και σε καμία άλλη της συλλογής. Η βιβλιογραφική εγγραφή αποτελεί ένα αντικατάστατο του απτού τεκμηρίου. Κάποια από τα φυσικά χαρακτηριστικά του τεκμηρίου που καταγράφονται είναι ο τίτλος, οι μνείες ευθύνης, τα στοιχεία της έκδοσης, η φυσική περιγραφή, το ISBN κ.α. Το επόμενο βήμα της περιγραφικής καταλογογράφησης είναι ο ορισμός των σημείων πρόσβασης, που ουσιαστικά αποτελούν τους πιθανούς τρόπους με τους οποίους ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει ένα τεκμήριο. Τα πιο πιθανά σημεία πρόσβασης βιβλίων είναι τα ονόματα φυσικών προσώπων –συγγραφείς, εκδότες, επιμελητές- τα ονόματα συλλογικών οργάνων και οι τίτλοι -κύριος, ομοιόμορφος, παράλληλος- που σχετίζονται με το έργο που καταλογογραφείται. Το κύριο σημείο πρόσβασης ονομάζεται κύρια αναγραφή ή βασικό σημείο πρόσβασης, ενώ τα υπόλοιπα σημεία πρόσβασης ονομάζονται πρόσθετες αναγραφές. Τα σημεία πρόσβασης που επιλέγονται παίρνουν τη μορφή καθιερωμένων επικεφαλίδων, για να διευκολυνθεί η πρόσβαση στις εγγραφές και κατ' επέκταση στα τεκμήρια, καθώς και η ομαδοποίηση των εγγραφών που αντιπροσωπεύουν σχετικά τεκμήρια (Τόγια & Χριστοδούλου, 2015). Εφόσον, η περιγραφική καταλογογράφηση συνοψίζεται στο σύνολο των ενεργειών που απαιτούνται για τη δημιουργία, τη διαχείριση και τη διατήρηση των βιβλιογραφικών εγγραφών, η θεματική καταλογογράφηση προσθέτει σε αυτές τις ενέργειες την αναγνώριση του θεματικού περιεχομένου της εκάστοτε βιβλιογραφικής εγγραφής, την αντιστοίχιση ενός ταξινομικού και ταξιθετικού αριθμού στο τεκμήριο, οι οποίοι προσδιορίζουν το κύριο θέμα του και βοηθούν στην τοποθέτησή του

στο ράφι κοντά σε τεκμήρια με το ίδιο ή κοντινό θέμα και τέλος, την απόδοση θεματικών επικεφαλίδων για τον προσδιορισμό επιπλέον θεμάτων.

Κάθε βιβλιογραφική εγγραφή δίνει στον χρήστη τη δυνατότητα πολλαπλής πρόσβασης μέσω των διαφορετικών σημείων πρόσβασης, τα οποία κωδικοποιούνται με συγκεκριμένο τρόπο. Η έρευνα στην παρούσα εργασία επικεντρώνεται στις καθιερωμένες επικεφαλίδες ονομάτων φυσικών προσώπων, σύμφωνα με το πρότυπο κωδικοποίησης MARC21.

1.1 Ορισμοί

- Έλεγχος καθιερωμένων όρων: η διαδικασία οργάνωσης της πληροφορίας με τη χρήση μιας μοναδικής και διακριτής μορφής ονόματος (επικεφαλίδα) και την παραπομπή σε εναλλακτικά και συναφή σημεία πρόσβασης
- Σημείο πρόσβασης: ένα όνομα, όρος, κωδικός κ.λπ., σύμφωνα με το οποίο θα βρεθεί η πληροφορία που αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη οντότητα
- Φυσικό πρόσωπο: ένα άτομο ή μια καθιερωμένη ταυτότητα για ένα άτομο
- MARC21: σχήμα κωδικοποίησης βιβλιογραφικών δεδομένων. Αποτελείται από πέντα μορφότυπα: MARC 21 Format for Bibliographic Data, MARC 21 Format for Authority Data, MARC 21 Format for Holdings Data, MARC 21 Format for Classification Data, και MARC 21 Format for Community Information
- FRBR: εννοιολογικό μοντέλο οντοτήτων-συσχετίσεων, ορίζει τις οντότητες, τις ιδιότητες και τις μεταξύ τους σχέσεις
- FRAD: εννοιολογικό μοντέλο οντοτήτων-συσχετίσεων, επεκτείνει τις οντότητες και τις ιδιότητες που ορίζει το FRBR, με σκοπό την υποστήριξη του ελέγχου καθιερωμένων όρων
- RDA: πρότυπο καταλογογράφησης που βασίζεται στο FRBR και στο FRAD, περιέχει οδηγίες για τον τρόπο καταγραφής των δεδομένων και είναι σχεδιασμένο για τον ψηφιακό κόσμο
- BIBFRAME: μοντέλο δεδομένων για βιβλιογραφική περιγραφή, χρησιμοποιεί αρχές των διασυνδεδεμένων δεδομένων και σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει το MARC

Κεφάλαιο 2. Έλεγχος καθιερωμένων όρων και MARC21

2.1 Έλεγχος καθιερωμένων όρων

Ο έλεγχος καθιερωμένων όρων αποτελεί τη διαδικασία επιλογής, καθιέρωσης και διατήρησης ενός συνόλου επικεφαλίδων. Ο βιβλιοθηκονόμος καλείται να προσδιορίσει με ακρίβεια και σαφήνεια την καθιερωμένη (έγκυρη) μορφή ενός ονόματος, να αναφέρει άλλες μορφές που δεν χρησιμοποιούνται και παραπέμπουν στην καθιερωμένη, να παραπέμψει σε σχετιζόμενες οντότητες και να επισημάνει την πηγή από την οποία προέρχεται η καθιερωμένη μορφή. Ο κάθε καθιερωμένος όρος δημιουργεί μια εγγραφή καθιερωμένου τύπου. Αυτή περιλαμβάνει ονόματα σε τυποποιημένη μορφή, τα οποία χρησιμοποιούνται ως σημεία πρόσβασης στην εγγραφή. Θεμέλια της καθιέρωσης όρων είναι η μοναδικότητα, η τυποποίηση και οι διασυνδέσεις. Υπό αυτό το πρίσμα, ο έλεγχος καθιερωμένων όρων επιτυγχάνεται με την επιλογή μίας και μόνο μορφής ενός σημείου πρόσβασης και τη συνεπή χρήση του στον κατάλογο, τη δημιουργία παραπομπών προς εναλλακτικές μορφές και τη συσχέτιση με συναφή σημεία πρόσβασης. Με τη χρήση μίας μόνο καθιερωμένης μορφής ονόματος προσώπου εξασφαλίζεται η δομή στον κατάλογο της βιβλιοθήκης. Επιπλέον, οι πηγές στις οποίες το πρόσωπο είναι συγγραφέας, συντελεστής ή έχουν ως θέμα τον ίδιο μπορούν να συγκεντρωθούν μαζί. (Τόγια & Χριστοδούλου, 2015) Συγχρόνως, οι παραπομπές προς εναλλακτικές μορφές του ονόματος επιτυγχάνουν την ταυτοποίηση και διαφοροποίηση των σημείων πρόσβασης, ενώ οι παραπομπές προς σχετιζόμενα σημεία πρόσβασης δημιουργούν ένα διασυνδεδεμένο πλαίσιο σχετικών οντοτήτων. Κατ' αυτό τον τρόπο η πλοήγηση των χρηστών βελτιώνεται, η αναζήτηση γίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια και ο εντοπισμός και η ανάκτηση των επιθυμητών πληροφοριών επιτυγχάνεται.

2.2 Διαχείριση καθιερωμένων επικεφαλίδων ονομάτων προσώπων στο MARC21

Οι εγγραφές επικεφαλίδων αποσκοπούν στην ηλεκτρονική αποθήκευση, τη διάδοση και την ανάκτηση των μεταδεδομένων. Για την κωδικοποίηση των δεδομένων οι βιβλιοθήκες χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον το σχήμα κωδικοποίησης βιβλιογραφικών δεδομένων MARC21. Το MARC προσφέρει τη δομή χωρίζοντας την εγγραφή σε πεδία (fields), όπου το καθένα συμβολίζεται με έναν αριθμητικό κωδικό (tag) και συνοδεύεται από δείκτες (indicators) για τον προσδιορισμό ή εμφάθυνση των δεδομένων και από υποπεδία (subfields). Έτσι, τα δεδομένα των εγγραφών γίνονται μηχαναγνώσιμα, δηλαδή ο υπολογιστής μπορεί να τα διαβάσει και να τα αναπαραστήσει.

Απαραίτητο συστατικό μέρος μίας εγγραφής MARC21, είτε βιβλιογραφικής είτε καθιερωμένου τύπου, είναι τα πεδία ελέγχου 00X και τα πεδία αριθμών και κωδικών 01X – 09X. Τα πεδία 001, 003, 005, 008 είναι σταθερά πεδία δεδομένων, παράγονται από το σύστημα (με εξαίρεση το πεδίο 008 που παράγεται από τον χρήστη), αντιπροσωπεύουν την ίδια την εγγραφή και αναφέρονται στον τύπο της εγγραφής, στον οργανισμό που δημιουργεί, χρησιμοποιεί ή διαθέτει την εγγραφή, τότε η εγγραφή δημιουργήθηκε και με ποιο τρόπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Το πεδίο 010 περιλαμβάνει τον αριθμό ελέγχου της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, που αποτελεί μοναδικό αναγνωριστικό της εγγραφής. Το πεδίο 035 περιέχει τον αριθμό ελέγχου της εγγραφής σε ένα σύστημα διαφορετικό από αυτό που μπορεί να περιέχεται στα πεδία 001 (Αριθμός ελέγχου) ή 010 (Αριθμός ελέγχου της LC). Το πεδίο 040 περιλαμβάνει στοιχεία αναφορικά με το ποιος είναι ο φορέας και τότε δημιουργεί ή τροποποιεί μια εγγραφή.

Μία βιβλιογραφική εγγραφή που αναπαριστά ένα τεκμήριο, μπορεί να έχει ως σημείο πρόσβασης ένα φυσικό πρόσωπο λόγω σχέσης υπευθυνότητας αλλά και ως θεματική επικεφαλίδα της εγγραφής. Η μνεία ευθύνης καταγράφεται στο υποπεδίο 5c του πεδίου 245 - κύριος τίτλος. Το φυσικό πρόσωπο που φέρει κύρια ευθύνη για τη δημιουργία του έργου (συγγραφέας) αποτελεί το κύριο σημείο πρόσβασης και καταγράφεται στο πεδίο 100. Οι συντελεστές που φέρουν δευτερεύουσα ευθύνη για τη δημιουργία του έργου (μεταφραστές) αποτελούν τα πρόσθετα σημεία πρόσβασης και καταγράφονται σε ξεχωριστά πεδία 700. Ο προσδιορισμός που περιγράφει τη σχέση του προσώπου με το έργο καταγράφεται στο υποπεδίο \$4 του 100 και του 700. Όταν το φυσικό πρόσωπο αποτελεί το θέμα μιας βιβλιογραφικής εγγραφής το όνομα προσώπου καταγράφεται στο υποπεδίο \$a του πεδίου 600 – πρόσθετη αναγραφή θέματος.

Η εγγραφή επικεφαλίδας ονόματος προσώπου αποτελείται από τρία βασικά στοιχεία: την επικεφαλίδα, τις παραπομπές και τις σημειώσεις. Πιο συγκεκριμένα, η έγκυρη ή καθιερωμένη μορφή ενός ονόματος προσώπου αποτυπώνει το προτιμώμενο όνομα του προσώπου, δηλαδή το όνομα αλλά και την μορφή του ονόματος με την οποία το πρόσωπο είναι πιο αναγνωρίσιμο. Αυτή η μορφή καταγράφεται στο πεδίο 100 του MARC21 και αποτελεί την επικεφαλίδα της εγγραφής. Η επικεφαλίδα αυτή, ονομάζεται καθιερωμένη και χρησιμοποιείται ως σημείο πρόσβασης στις βιβλιογραφικές εγγραφές. Αν ένα πρόσωπο μπορεί να ταυτοποιηθεί με περισσότερα ονόματα, εναλλακτικές μορφές του ονόματος καταλογογραφούνται. Ενδεικτικά, εναλλακτική μορφή ενός ονόματος θεωρείται ένα ψευδώνυμο, ένα ακρωνύμιο ή το πραγματικό όνομα ενός προσώπου το οποίο δεν είναι γνωστό στο ευρύ κοινό. Η εκάστοτε εναλλακτική μορφή καταχωρείται σε ένα πεδίο 400 δημιουργώντας μια παραπομπή *βλέπε από* από μία μη καθιερωμένη μορφή του ονόματος προς την καθιερωμένη μορφή του. Επιπλέον, ένα πρόσωπο μπορεί να σχετίζεται με άλλες οντότητες. Για παράδειγμα, η συσχέτιση ενός προσώπου με ένα άλλο πρόσωπο καταχωρείται σε ένα πεδίο 500, ενώ η συσχέτιση ενός προσώπου με ένα συλλογικό όργανο σε ένα πεδίο 510. Τα πεδία ιχνεύματος 5XX δημιουργούν μια παραπομπή *βλέπε επίσης από* από την καθιερωμένη μορφή του ονόματος σε άλλη εξίσου καθιερωμένη και συναφή μορφή. Η μορφή των επικεφαλίδων, καθιερωμένων και μη, είναι Επώνυμο, Όνομα και σύμφωνα με τους κανόνες καταλογογράφησης μπορεί να προστεθούν και άλλες πληροφορίες, όπως ο τίτλος ενός προσώπου, οι ημερομηνίες γέννησης ή/και θανάτου ή η πληρέστερη μορφή του ονόματος, ώστε το ζητούμενο πρόσωπο να διαφοροποιείται από άλλο πρόσωπο με παρόμοιο όνομα. Τέλος, στις σημειώσεις περιλαμβάνονται γενικές

πληροφορίες για τις επικεφαλίδες ή γίνεται αναφορά στις πηγές που έχει συμβουλευτεί ο βιβλιοθηκονόμος κατά τη δημιουργία τους. Οι αναφορές αποτελούν απόδειξη της διαδικασίας επιλογής των επικεφαλίδων γι αυτό σημειώνονται τόσο οι πηγές που έχει εντοπιστεί η ζητούμενη πληροφορία σε αυτές, όσο και αυτές στις οποίες δεν έχει εντοπιστεί. (Τσουκαλά & Κοντού, 2016)

Φυσικά πρόσωπα	Όρος MARC21	Πεδίο MARC21	Υποπεδίο MARC21
Δημιουργός	Επικεφαλίδα – Όνομα φυσικού προσώπου	100 0# Όνομα μόνο 100 1# Επίθετο, Όνομα	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος \$4 Σχέση
Δημιουργός και (προαιρετικά) συντελεστές	Τίτλος και πεδία σχετικά με τον τίτλο	245	\$c Μνεία ευθύνης
Συντελεστές	Αναγραφή διασύνδεσης καθιερωμένης επικεφαλίδας – Όνομα φυσικού προσώπου	700 0# Όνομα μόνο 700 1# Επίθετο, Όνομα	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος \$4 Σχέση
Θεματική επικεφαλίδα	Πρόσθετη αναγραφή θέματος – Όνομα φυσικού προσώπου	600 00 Όνομα μόνο, Θεματικές επικεφαλίδες της LC 600 10 Επίθετο, Όνομα, Θεματικές επικεφαλίδες της LC	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος

Πίνακας 1. MARC21 για βιβλιογραφικά δεδομένα

Όρος MARC21	Πεδίο MARC21	Υποπεδίο MARC21
Επικεφαλίδα – Όνομα φυσικού προσώπου	100 0# Όνομα μόνο 100 1# Επίθετο, Όνομα	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος
Παραπομπή βλέπε από – Όνομα φυσικού προσώπου	400 0# Όνομα μόνο 400 1# Επίθετο, Όνομα	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος
Παραπομπή βλέπε επίσης από – Όνομα φυσικού προσώπου	500 0# Όνομα μόνο 500 1# Επίθετο, Όνομα	\$a Όνομα προσώπου \$c Τίτλοι προσώπου \$d Ημερομηνίες \$q Πληρέστερη μορφή ονόματος
Παραπομπή βλέπε επίσης από – Όνομα συλλογικού	510 0# Όνομα σε αντεστραμμένη μορφή	\$a Όνομα συλλογικού οργάνου

οργάνου	510 1# Όνομα δικαιοδοσίας 510 2# Όνομα σε ευθεία μορφή	ΰb Εξαρτημένη μονάδα
---------	--	----------------------

Πίνακας 2. MARC21 για καθιερωμένα δεδομένα

2.3 Μειονεκτήματα MARC21 και AACR2

Το MARC είναι ακρώνυμο των λέξεων Machine Readable Cataloging και όπως προαναφέρθηκε είναι ένα σχήμα κωδικοποίησης βιβλιογραφικών πληροφοριών που υπάρχουν στους καταλόγους των βιβλιοθηκών. Από την άλλη μεριά, οι AACR2 είναι ακρώνυμο των λέξεων Anglo-American Cataloging Rules, Second edition και είναι κανόνες καταλογογράφησης, δηλαδή ένα σύνολο οδηγιών που καθοδηγούν τον καταλογογράφο πώς να καταγράψει βιβλιογραφικά στοιχεία αλλά και πώς να επιλέξει και να μορφοποιήσει σημεία πρόσβασης.

Καταρχάς, το MARC αναπτύχθηκε από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου το 1960, ενώ οι AACR2 εκδόθηκαν το 1978, περίοδος που θεωρείται μεταβατική για τις βιβλιοθήκες καθώς η εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις βιβλιοθήκες και η αυτοματοποίηση των συστημάτων τους ήταν απαραίτητη. Η ανάπτυξη τόσο του MARC όσο και των AACR2 πραγματοποιήθηκε σε μια εποχή πριν την διάδοση του Internet και των μεταδεδομένων γεγονός που οδηγεί στη δυσκολία ανταπόκρισής τους στις νέες τεχνολογίες και στις νέες μορφές υλικού που εμφανίζονταν. Δεύτερον, όσον αφορά το MARC, μόνο η βιβλιοθηκονομική κοινότητα γνωρίζει πώς λειτουργεί. Τα σύμβολα και η στίξη είναι κατανοητά μόνο από τους ανθρώπους, καθώς οι μηχανές μπορούν να διαβάσουν και να αναπαραστήσουν τα δεδομένα όχι όμως να τα κατανοήσουν. Τρίτον, μέσω της χρήσης των πεδίων και των υποπεδίων το MARC αποθηκεύει πληροφορία σειριακά, σειριακά μπορεί να τη διαβάσει και ο χρήστης, με αποτέλεσμα το MARC να έχει επίπεδη δομή. Επιπλέον, αντιμετωπίζει κάθε τεκμήριο μεμονωμένα και όχι ως ένα σύνολο αλληλοσχετιζόμενων τεκμηρίων, οδηγώντας στην μη επαρκή απόδοση των βιβλιογραφικών σχέσεων.

Με τη σειρά τους, οι AACR2 αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τους ηλεκτρονικούς πόρους. Η καταφυγή σε προσθήκες για να αντιμετωπιστεί η περιγραφή των ψηφιακών πηγών, έχει ως επακόλουθο να γίνονται ιδιαίτερα πολύπλοκοι. Επιπρόσθετα, εκλείπουν σε λογική δομή εφόσον επικεντρώνονται σε μεμονωμένους κανόνες για κάθε τύπο υλικού, αντί για κοινά σημεία και βασικές αρχές για μια απλοποιημένη και συνεπή προσέγγιση στην περιγραφή των πηγών. Εξίσου σημαντική είναι η ταξινόμηση των κανόνων με βάση το είδος του υλικού, για παράδειγμα το κεφάλαιο 2 (του Μέρους I) αφορά τα «Βιβλία, Φυλλάδια και Έντυπα Μονόφυλλα», το κεφάλαιο 3 τους κανόνες για το «Χαρτογραφικό υλικό» και το κεφάλαιο 5 τη «Μουσική». Κατά συνέπεια, εντοπίζονται δυσκολίες στην καταλογογράφηση ηλεκτρονικών πηγών οι οποίες διαθέτουν χαρακτηριστικά περισσότερα του ενός είδους. Ένα επιπλέον μειονέκτημα είναι η μίξη περιεχομένου και φορέα της πληροφορίας, καθώς κάποια τεκμήρια περιγράφονται με βάση το περιεχόμενό τους, ενώ κάποια άλλα περιγράφονται με βάση τον τύπο του υλικού, που είναι και ο επίσημος τρόπος περιγραφής στους AACR2. Τέλος, η χρήση τους εκτός των βιβλιοθηκών είναι περιορισμένη απομονώνοντας τις ίδιες και τις εγγραφές τους από άλλους οργανισμούς πληροφόρησης. (Καπιδάκης, Λαζαρίνης & Τοράκη, 2015)

Κεφάλαιο 3. Νέα πρότυπα και μοντέλα

3.1 Τα εννοιολογικά μοντέλα FRBR και FRAD

Το εννοιολογικό μοντέλο FRBR - Functional Requirements for Bibliographic Records (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Βιβλιογραφικές Εγγραφές) αναπτύχθηκε από την IFLA μεταξύ του 1992 και 1995, εγκρίθηκε το 1997 και πρωτοεκδόθηκε το 1998, ενώ το μοντέλο FRAD - Functional Requirements for Authority Data (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Δεδομένα Καθιερωμένου Τύπου) κυκλοφόρησε από την IFLA το 2009 και ουσιαστικά αποτελεί επέκταση του FRBR. Και τα δύο (μοντέλα) βασίζονται στο μοντέλο οντοτήτων-συσχετίσεων - Entity-Relationship (ER) Model και περιγράφονται ως εννοιολογικά μοντέλα για την οργάνωση δεδομένων. Η βασική αρχή του μοντέλου οντοτήτων-συσχετίσεων είναι η διαίρεση ενός «σύμπαντος» δεδομένων σε συγκεκριμένες οντότητες και σε συγκεκριμένες σχέσεις μεταξύ των οντοτήτων. Επακόλουθα, τα συστατικά μέρη από τα οποία αποτελούνται και τα δύο εννοιολογικά μοντέλα είναι: ο προσδιορισμός των οντοτήτων (entities), η περιγραφή των ιδιοτήτων ή χαρακτηριστικών κάθε οντότητας (attributes) και οι μεταξύ τους σχέσεις (relationships). (Τόγια & Χριστοδούλου, 2018)

3.2 FRBR (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Βιβλιογραφικές Εγγραφές)

Κύριος στόχος της μελέτης (για τη δημιουργία) του FRBR ήταν να εξακριβωθούν ποια στοιχεία των βιβλιογραφικών εγγραφών είναι περισσότερο χρήσιμα για την ικανοποίηση των ερωτημάτων των χρηστών. Υπό αυτό το πρίσμα, το μοντέλο σχεδιάστηκε με βάση τις ενέργειες που εκτελούν οι χρήστες, όταν αναζητούν πληροφορίες σε υπηρεσίες βιβλιογραφιών και ηλεκτρονικών καταλόγων. Οι ενέργειες αυτές είναι:

- Εντοπισμός (find) μιας ή περισσότερων οντοτήτων που αντιστοιχούν στα κριτήρια του χρήστη.
- Ταυτοποίηση (identify) των σχετικών οντοτήτων μέσα από τα δεδομένα που ανακτήθηκαν.
- Επιλογή (select) μιας οντότητας που ικανοποιεί τις απαιτήσεις του χρήστη σε σχέση με το περιεχόμενο, τα φυσικά χαρακτηριστικά κ.α.
- Απόκτηση (obtain) πρόσβασης στην επιλεγμένη οντότητα (π.χ. ηλεκτρονική πρόσβαση μέσω μιας διαδικτυακής υπηρεσίας). (Καπιδάκης, Λαζαρίνης & Τοράκη, 2015)

Οι οντότητες αποτελούν τα βασικά αντικείμενα ενδιαφέροντος για τους χρήστες των βιβλιογραφικών εγγραφών και χωρίζονται σε τρεις ομάδες:

- Ομάδα 1 οντοτήτων: Έργο, Έκφραση, Υλοποίηση, Αντίτυπο
- Ομάδα 2 οντοτήτων: Φυσικό Πρόσωπο, Συλλογικό Όργανο
- Ομάδα 3 οντοτήτων: Έννοια, Αντικείμενο, Γεγονός, Τόπος

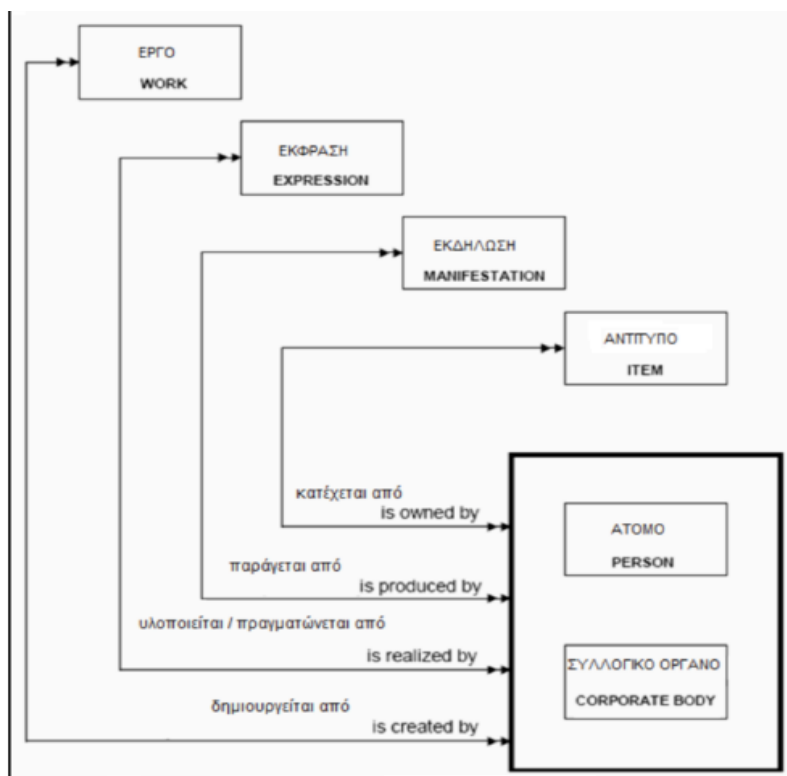
Κάθε οντότητα έχει ένα σύνολο χαρακτηριστικών που την καθορίζουν και τη διαχωρίζουν από άλλες παρόμοιες οντότητες. Παράλληλα, στο μοντέλο FRBR ορίζονται και συσχετίσεις μεταξύ των οντοτήτων των τριών ομάδων διευκολύνοντας τη λογική οργάνωση των βιβλιογραφικών πληροφοριών και υποστηρίζοντας τη λειτουργική πλοήγηση και τη σαφή απεικόνιση των πληροφοριών που αναζητούν οι χρήστες.

3.2.1 Φυσικό πρόσωπο (Person)

Η οντότητα φυσικό πρόσωπο της δεύτερης ομάδας του FRBR αντιπροσωπεύει τις οντότητες που φέρουν ευθύνη για τη δημιουργία, την πραγμάτωση, την παραγωγή ή τη κατοχή ενός πνευματικού ή καλλιτεχνικού περιεχομένου που εμπίπτει στις οντότητες της πρώτης ομάδας. Στην κατηγορία φυσικό πρόσωπο ανήκουν οι συγγραφείς, οι επιμελητές έκδοσης, οι μεταφραστές, οι καλλιτέχνες, οι εκδότες, οι εικονογράφοι κλπ. Στην οντότητα φυσικό πρόσωπο (person) αποδίδονται οι εξής ιδιότητες:

- όνομα του προσώπου
- ημερομηνίες που αφορούν το πρόσωπο (ημερομηνίες γέννησης – θανάτου)
- τίτλος του προσώπου (τίτλος ευγενείας ή αξιώματος)
- άλλοι προσδιορισμοί που συνδέονται με το πρόσωπο

Η οντότητα φυσικό πρόσωπο της δεύτερης ομάδας σχετίζεται με αυτές της πρώτης με τέσσερις τύπους ευθύνης. Όλες οι περιπτώσεις είναι «πολλά προς πολλά». Για παράδειγμα, ένα έργο μπορεί να δημιουργηθεί από ένα ή περισσότερα άτομα και αντίστροφα, ένα πρόσωπο μπορεί να δημιουργήσει ένα ή περισσότερα έργα. Μια έκφραση μπορεί να πραγματωθεί από ένα ή περισσότερα άτομα και ένα πρόσωπο μπορεί να πραγματώσει μία ή περισσότερες εκφράσεις. Το ίδιο ισχύει για την υλοποίηση αλλά και για το αντίτυπο, το οποίο μπορεί να ανήκει σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, αλλά κι ένα άτομο μπορεί να διαθέτει ένα ή περισσότερα αντίτυπα. Επιπλέον, μια οντότητα φυσικό πρόσωπο μπορεί να αποτελέσει το θέμα ενός βιογραφικού ή αυτοβιογραφικού έργου.

Εικόνα 1. Σχέσεις οντοτήτων των ομάδων 1 και 2

3.3 FRAD (Λειτουργικές Απαιτήσεις για Δεδομένα Καθιερωμένου Τύπου)

Το μοντέλο FRAD είναι στην πράξη μία επέκταση του FRBR για διαχείριση δεδομένων καθιερωμένων όρων. Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο σχεδιάστηκε για να παρέχει ένα σαφώς ορισμένο και δομημένο πλαίσιο παραπομπών για σχετικά δεδομένα τα οποία καταχωρούνται από τους δημιουργούς των καθιερωμένων εγγραφών με στόχο την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών και για να ενισχύσει τον διαμοιρασμό των καθιερωμένων δεδομένων εντός των βιβλιοθηκών και των λοιπών οργανισμών πληροφόρησης. Οι οντότητες (Ομάδες 1,2,3) που αναφέρθηκαν στο FRBR ονομάζονται «βιβλιογραφικές οντότητες» και αφορούν στα περιεχόμενα της βιβλιογραφικής εγγραφής. Επομένως, για την υποστήριξη του ελέγχου καθιερωμένων όρων το FRAD προσθέτει επιπλέον οντότητες. Αυτές είναι το όνομα, ο προσδιοριστής, το ελεγχόμενο σημείο πρόσβασης, οι κανονισμοί και οι οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την παραγωγή των καθιερωμένων εγγραφών. Ο καθορισμός των ονομάτων και των προσδιοριστών ως οντότητες προσθέτει περισσότερη ακρίβεια στην παρουσίαση των σχέσεων μεταξύ των οντοτήτων (στις οποίες τα καθιερωμένα δεδομένα είναι συγκεντρωμένα), και των ονομάτων και/ή των προσδιοριστών με τα οποία οι οντότητες είναι γνωστές και στα οποία βασίζονται τα ελεγχόμενα σημεία πρόσβασης για τις οντότητες αυτές. Αναλυτικότερα, ένα στιγμιότυπο μιας βιβλιογραφικής οντότητας μπορεί να είναι

γνωστό με ένα ή περισσότερα ονόματα ή να του αποδίδεται ένας ή περισσότεροι προσδιοριστές. Τα ονόματα και οι προσδιοριστές χρησιμοποιούνται ως βάση για τη διαμόρφωση των ελεγχόμενων σημείων πρόσβασης και τη δημιουργία εγγραφών καθιερωμένου τύπου. (Τόγια & Χριστοδούλου, 2015)

Το FRAD ορίζει ως χρήστες τόσο τους επαγγελματίες της πληροφόρησης οι οποίοι δημιουργούν, συντηρούν και χρησιμοποιούν τις εγγραφές καθιερωμένου τύπου, όσο και τους τελικούς χρήστες που έρχονται σε επαφή με δεδομένα καθιερωμένου τύπου είτε άμεσα είτε, συχνότερα, έμμεσα μέσω των καθιερωμένων σημείων πρόσβασης στις βιβλιογραφικές εγγραφές. (Τόγια & Χριστοδούλου, 2015) Οι ενέργειες των χρηστών στο FRAD διαφοροποιούνται ελαφρώς από τις ενέργειες στο FRBR. Οι ενέργειες αυτές είναι:

- Εντοπισμός (find) μιας ή περισσότερων οντοτήτων που αντιστοιχούν στα κριτήρια του χρήστη
- Ταυτοποίηση (identify) των σχετικών οντοτήτων μέσα από τα δεδομένα που ανακτήθηκαν
- Τοποθέτηση (contextualize) ενός προσώπου, συλλογικού οργάνου ή έργου κλπ. μέσα σε ένα πλαίσιο, για την κατανόηση των σχέσεων μεταξύ των οντοτήτων
- Δικαιολόγηση (justify) της απόφασης του δημιουργού της εγγραφής για την επιλογή ενός συγκεκριμένου σημείου πρόσβασης ή μίας συγκεκριμένης μορφής του σημείου πρόσβασης (IFLA Working Group on FRANAR, 2013)

Οι ιδιότητες που περιγράφονται στο FRBR είναι αυτές που αποτελούν μέρος της βιβλιογραφικής εγγραφής. Για την οντότητα Φυσικό Πρόσωπο οι ιδιότητες αυτές είναι το όνομα του προσώπου, οι ημερομηνίες που αφορούν το πρόσωπο, ο τίτλος του προσώπου και άλλοι προσδιορισμοί που σχετίζονται με αυτό. Το FRAD αποδίδει επιπλέον ιδιότητες στην οντότητα Φυσικό Πρόσωπο που είναι απαραίτητες για τον έλεγχο των όρων. Ωστόσο, το όνομα και ο προσδιοριστής ενός προσώπου δεν περιλαμβάνονται στη λίστα ιδιοτήτων του καθώς, όπως επισημάνθηκε, ορίζονται ως ξεχωριστές οντότητες. Η λίστα των ιδιοτήτων περιλαμβάνει:

- ημερομηνίες σχετικές με το πρόσωπο
- τίτλος προσώπου
- γένος
- τόπος γέννησης
- τόπος θανάτου
- χώρα
- τόπος διαμονής
- οργανισμός που ανήκει
- διεύθυνση
- γλώσσα του προσώπου
- πεδίο δραστηριότητας
- επάγγελμα / απασχόληση
- βιογραφία / ιστορία
- άλλα προσδιοριστικά γνωρίσματα προσώπου

Εκτός από την απόδοση των ιδιοτήτων η οντότητα Φυσικό Πρόσωπο προσδιορίζεται και από τη διασύνδεση της με άλλες οντότητες. Στο FRAD λοιπόν, ένα πρόσωπο μπορεί να έχει τις εξής σχέσεις:

- πρόσωπο με πρόσωπο
- πρόσωπο με οικογένεια
- πρόσωπο με συλλογικό όργανο

Ενδεικτικά, στην κατηγορία “Πρόσωπο με Πρόσωπο” ανήκουν τα ψευδώνυμα, δηλαδή η σχέση ενός «πραγματικού» προσώπου με την «περσόνα» ή ταυτότητα που υιοθετεί με τη χρήση ενός ή περισσότερων ψευδονύμων στα έργα του. Επιπλέον, σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνεται η σχέση μεταξύ ενός προσώπου και της ταυτότητας που αυτό το πρόσωπο λαμβάνει έχοντας ένα θρησκευτικό, λαϊκό, πολιτικό ή υπηρεσιακό αξίωμα. Στην κατηγορία “Πρόσωπο με Οικογένεια” και “Πρόσωπο με Συλλογικό Όργανο” ένα πρόσωπο μπορεί να είναι μέλος μιας οικογένειας (οντότητα που προσθέτει το FRAD στην Ομάδα 2 οντοτήτων) ή ενός συλλογικού οργάνου ή να συνεργάζεται με αυτό. Πέρα από τις σχέσεις ενός προσώπου με άλλες οντότητες, επιπρόσθετη κατηγορία σχέσεων είναι η σχέση του ονόματος ενός προσώπου με τις διαφορετικές μορφές του ίδιου ονόματος, όπως η παλαιότερη ή μεταγενέστερη ονομασία ενός προσώπου ή η εναλλακτική γλωσσική μορφή του ονόματος (π.χ μεταφρασμένη μορφή, ορθογραφικές διαφοροποιήσεις). (IFLA Working Group on FRANAR, 2013)

3.4 RDA (Περιγραφή Πόρων και Πρόσβαση)

Το RDA – Resource Description and Access (Περιγραφή Πόρων και Πρόσβαση) είναι μία εφαρμογή των εννοιολογικών μοντέλων FRBR και FRAD. Το ίδιο δεν θεωρείται εννοιολογικό μοντέλο, αλλά περισσότερο ένα πρότυπο καταλογογράφησης που ορίζει τις ιδιότητες και περιέχει οδηγίες για την επιλογή των δεδομένων και τον τρόπο καταγραφής τους. Τα θεμέλια του θεωρητικού του πλαισίου βασίζονται στα εννοιολογικά μοντέλα FRBR και FRAD. Η επιρροή των εννοιολογικών μοντέλων στη διαμόρφωση του είναι εμφανής στα στοιχεία (elements) του RDA, τα οποία έχουν άμεση σχέση με τις οντότητες και τις ιδιότητες των παραπάνω μοντέλων, στην οργάνωση του RDA, η οποία προέρχεται από τις οντότητες και τις σχέσεις των οντοτήτων, στην κοινή ορολογία, και στην έμφαση στον χρήστη και τις ανάγκες του. Όπως το FRBR και το FRAD, έτσι και το RDA είναι απόλυτα προσανατολισμένο στον χρήστη και στις ενέργειες που πραγματοποιεί κατά τη διαδικασία εντοπισμού της επιθυμητής πηγής.

Ένα καινούριο πρότυπο για να είναι αξιόπιστο και αποτελεσματικό πρέπει να ευθυγραμμίζεται με παγκόσμια πρότυπα που χρησιμοποιούνται σήμερα και να μοιράζεται την ίδια αντίληψη της φύσης και της χρήσης των βιβλιογραφικών δεδομένων. Το RDA είναι πλήρως συμβατό με όλες τις προϋπάρχουσες αρχές και όλα τα προγενέστερα πρότυπα καταλογογράφησης. Παρά τις αλλαγές που εισάγει για την ανταπόκριση στη ψηφιακή εποχή και την κάλυψη όλων των τύπων υλικού, έχει σχεδιαστεί πάνω στις ίδιες αρχές που

διέπουν τους AACR2 και πολλές οδηγίες του προέρχονται από τους AACR2. Για τον λόγο αυτό θεωρείται διάδοχος τους. Το RDA εισάγει νέα περιγραφικά στοιχεία, νέες προσεγγίσεις στην περιγραφή περιεχομένου, μέσου μετάδοσης και φορέα αποθήκευσης και νέους τρόπους για βελτίωση της πρόσβασης, εμπλουτίζοντας την καταλογογραφική θεωρία που ενσαρκώνεται σε προηγούμενα πρότυπα. Η διατήρηση της συνέχειας με το παρελθόν σημαίνει πως οι παλιές βιβλιογραφικές εγγραφές που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με τους AACR2 μπορούν να αφομοιωθούν από το RDA χωρίς πρόβλημα. Συγχρόνως, μπορεί να χρησιμοποιηθεί με οποιοδήποτε μορφότυπο περιγραφής (π.χ. MARC21) και να προσαρμοστεί σε διάφορα τεχνολογικά περιβάλλοντα, γεγονός που το κάνει ευέλικτο σε μελλοντικές τροποποιήσεις. Επομένως, οι νέες εγγραφές που θα δημιουργηθούν σύμφωνα με το πρότυπο RDA θα κωδικοποιηθούν στα ίδια μορφότυπα MARC και θα ενσωματωθούν σε βάσεις δεδομένων και καταλόγους που αποτελούνται από εγγραφές AACR2. (Oliver, 2010)

Το RDA αποτελείται από δέκα ενότητες χωρισμένες σε κεφάλαια σύμφωνα με τις βιβλιογραφικές οντότητες του FRBR. Οι πρώτες τέσσερις ενότητες εστιάζουν στην καταγραφή των χαρακτηριστικών των οντοτήτων, ενώ οι υπόλοιπες έξι στην καταγραφή των σχέσεων μεταξύ των οντοτήτων. Κάθε ενότητα ξεκινάει με ένα κεφάλαιο γενικών οδηγιών. Τα υπόλοιπα κεφάλαια είναι οργανωμένα με βάση τις ενέργειες των χρηστών. Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει οδηγίες που υποστηρίζουν την κάθε ξεχωριστή ενέργεια. Το RDA προσθέτει στοιχεία που ήταν απόντα στους AACR2. Αυτά είναι χαρακτηριστικά και σχέσεις που έχουν προσδιοριστεί στο FRBR και FRAD και έχουν καθοριστικό ρόλο στην περάτωση των ενεργειών των χρηστών. Έτσι, στην ενότητα 9 του RDA δίνονται οδηγίες για την επιλογή και την καταγραφή προτιμώμενων και εναλλακτικών ονομάτων φυσικών προσώπων καθώς και για την καταγραφή άλλων αναγνωριστικών ιδιοτήτων ενός προσώπου. Το ίδιο κεφάλαιο περιέχει επίσης οδηγίες για τη δημιουργία του προτιμώμενου σημείου πρόσβασης για ένα φυσικό πρόσωπο και οδηγίες για τη χρήση εναλλακτικών ονομάτων για τη δημιουργία εναλλακτικών σημείων πρόσβασης. Οι αναγνωριστικές ιδιότητες για την καθιέρωση ονομάτων φυσικών προσώπων έχουν προσδιοριστεί στο μοντέλο FRAD, οι οποίες είναι:

- όνομα προσώπου (9.2)
- ημερομηνίες σχετικές με το πρόσωπο (9.3)
- τίτλος προσώπου (9.4)
- πληρέστερη μορφή του ονόματος (9.5)
- άλλα προσδιοριστικά γνωρίσματα προσώπου (9.6)
- φύλο (9.7)
- τόπος γέννησης (9.8)
- τόπος θανάτου (9.9)
- χώρα (9.10)
- τόπος διαμονής (9.11)
- διεύθυνση (9.12)
- οργανισμός που ανήκει (9.13)
- γλώσσα του προσώπου (9.14)
- πεδίο δραστηριότητας (9.15)

- επάγγελμα ή απασχόληση (9.16)
- βιογραφία / ιστορία (9.17)

Εκ των οποίων τα βασικά στοιχεία (core elements) είναι:

- προτιμώμενο όνομα προσώπου (9.2.2)
- ημερομηνία γέννησης (9.3.2)
- ημερομηνία θανάτου (9.3.3)
- τίτλος προσώπου (9.4)
- πληρέστερη μορφή του ονόματος (9.5)
- άλλα προσδιοριστικά γνωρίσματα προσώπου (9.6)
- επάγγελμα ή απασχόληση (9.16)

Εφόσον η ενότητα επικεντρώνεται στα δεδομένα τα οποία υποστηρίζουν τον έλεγχο καθιερωμένων όρων, όλα τα κεφάλαια σχετίζονται με την ίδια ενέργεια των χρηστών, δηλαδή τον εντοπισμό. (Oliver, 2010)

3.5 Εφαρμογή του RDA στις καθιερώσεις ονομάτων προσώπων

Μια από τις κύριες διαφορές ανάμεσα στο RDA και τους AACR2 είναι η επέκταση των καθιερωμένων δεδομένων. Η ευθυγράμμιση του RDA με το FRAD ισούται με τη συμπερίληψη νέων στοιχείων και η προσαρμογή του MARC21 σε αυτά τα στοιχεία απαιτεί ορισμένες αλλαγές. Έτσι, στις εγγραφές καθιερωμένου τύπου που δημιουργούνται με βάση το RDA κάποια πεδία παραμένουν ίδια, κάποια μεταβάλλονται ελαφρώς, ενώ χρησιμοποιούνται και αρκετά καινούργια. Δύο βασικές αλλαγές είναι η χρήση του κωδικού z στο πεδίο στοιχεία δεδομένων σταθερού μήκους 008/10 και η χρήση του υποπεδίου \$e rda στο πεδίο πηγή καταλογογράφησης 040. Ο κωδικός z δηλώνει τη χρήση άλλων (όχι των AACR2) κανόνων περιγραφής και η καταγραφή του rda στο υποπεδίο \$e τη χρήση του συγκεκριμένου προτύπου. Τα καινούρια πεδία για την καταγραφή των χαρακτηριστικών ενός προσώπου που δεν εντοπίζονται στις εγγραφές που έχουν δημιουργηθεί με τους AACR2 είναι:

- 024 Άλλος πρότυπος προσδιορισμός
- 046 Ημερομηνίες σχετικές με το πρόσωπο
- 368 Άλλα προσδιοριστικά γνωρίσματα προσώπου
- 370 Σχετικός τόπος
- 371 Διεύθυνση
- 372 Τομέας δραστηριότητας
- 373 Σχετιζόμενη ομάδα
- 374 Επάγγελμα
- 375 Φύλο

- 376 Πληροφορίες σχετικές με την οικογένεια
- 377 Σχετική γλώσσα
- 378 Πληρέστερη μορφή ονόματος προσώπου

Ο άλλος πρότυπος προσδιορισμός που συνδέεται με το πρόσωπο μπορεί να είναι ένας πρότυπος αριθμός, κωδικός ή URI και καταχωρείται στο υποπεδίο \$a του πεδίου 024. Οι ειδικές κωδικοποιημένες ημερομηνίες που σχετίζονται με το πρόσωπο περιλαμβάνουν την ημερομηνία γέννησης και την ημερομηνία θανάτου του προσώπου. Στο υποπεδίο \$f του πεδίου 046 καταχωρείται η ημερομηνία γέννησης και στο υποπεδίο \$g η ημερομηνία θανάτου. Στην περίπτωση όμως που η ημερομηνία γέννησης και η ημερομηνία θανάτου είναι άγνωστες, συμπληρώνονται οι ενδεικτικές ημερομηνίες κατά την περίοδο των οποίων το πρόσωπο δραστηριοποιούνταν. Στο υποπεδίο \$s καταχωρείται η ημερομηνία έναρξης δράσης, ενώ στο υποπεδίο \$t η ημερομηνία λήξης δράσης. Τα πεδία 3XX είναι προαιρετικά και εισάγουν βιογραφικές πληροφορίες, εμπλουτίζοντας την εγγραφή. Στο υποπεδίο \$c του πεδίου 368 καταγράφονται άλλες προσδιοριστικές ιδιότητες για το πρόσωπο, ενώ στο υποπεδίο \$d ο τίτλος τιμής ενός προσώπου, με προϋπόθεση να έχει ήδη καταχωρηθεί στο καθιερωμένο σημείο πρόσβασης. Στο υποπεδίο \$a του πεδίου 370 καταγράφεται ο τόπος γέννησης, στο υποπεδίο \$b ο τόπος θανάτου, στο υποπεδίο \$c η σχετιζόμενη χώρα, στο υποπεδίο \$e ο τόπος κατοικίας και στο υποπεδίο \$f άλλος σχετιζόμενος τόπος. Στο υποπεδίο \$a του πεδίου 372 συμπληρώνεται ο τομέας δραστηριότητας ή ειδικότητας που δραστηριοποιείται ή δραστηριοποιείτο το πρόσωπο, με την ημερομηνία έναρξης δράσης να καταχωρείται στο πεδίο \$s, ενώ η ημερομηνία λήξης δράσης στο υποπεδίο \$t. Στο υποπεδίο \$a του πεδίου 373 καταχωρείται το όνομα της ομάδας με την οποία το πρόσωπο σχετίζεται ή σχετιζόταν μέσω απασχόλησης, ιδιότητας μέλους ή πολιτιστικής ταυτότητας, με έναρξη περιόδου να συμπληρώνεται στο πεδίο \$s και λήξη στο πεδίο \$t. Στο πεδίο 374 καταγράφεται το επάγγελμα του προσώπου, στο πεδίο 375 το φύλο και στο πεδίο 377 η γλώσσα στην οποία το πρόσωπο-δημιουργός γράφει τα έργα του, με τα δεδομένα αυτά να καταχωρούνται στο υποπεδίο \$a του αντίστοιχου πεδίου. Η πληρέστερη μορφή ονόματος προσώπου προστίθεται όταν πανομοιότυπα ονόματα χρειάζεται να διαφοροποιηθούν και καταγράφεται στο υποπεδίο \$q του πεδίου 378. Κοινό στοιχείο των παραπάνω πεδίων είναι ότι όταν οι όροι προέρχονται από μια ελεγχόμενη λίστα, ο κωδικός της πηγής των όρων καταγράφεται στο υποπεδίο \$2. Για παράδειγμα, ο τομέας δραστηριότητας δηλώνεται με θεματικές επικεφαλίδες, οι οποίες προέρχονται κυρίως από ελεγχόμενο λεξιλόγιο όπως το LCSH ή το MeSH ή η δήλωση της γλώσσας με κωδικό που προέρχεται από τη λίστα MARC Code List for Languages. (PCC, 2019)

Τα πεδία 6XX παρέχουν επιπλέον σημειώσεις, οι οποίες καθοδηγούν τους καταλογογράφους για τη χρήση των δεδομένων της εκάστοτε εγγραφής. Το πεδίο 670 περιλαμβάνει την πηγή από την οποία αντλήθηκαν πληροφορίες για την καθιέρωση του σημείου πρόσβασης ή και τις πληροφορίες που βρέθηκαν στην πηγή. Η αναφορά πηγής συμπληρώνεται στο υποπεδίο \$a, ενώ το σημείο που βρέθηκαν οι πληροφορίες μέσα στην πηγή συμπληρώνεται στο υποπεδίο \$b μέσα σε παρενθέσεις. Αντίθετα, η αναφορά πηγής που συμβουλεύτηκε ο καταλογογράφος αλλά δεν βρέθηκαν πληροφορίες, οι οποίες να σχετίζονται κατά κάποιο τρόπο με το πρόσωπο που αντιπροσωπεύεται στο σημείο πρόσβασης, συμπληρώνεται στο υποπεδίο \$a του πεδίου 675. Η περίληψη των σημαντικών βιογραφικών, ιστορικών ή άλλων πληροφοριών για το πρόσωπο καταγράφεται στο

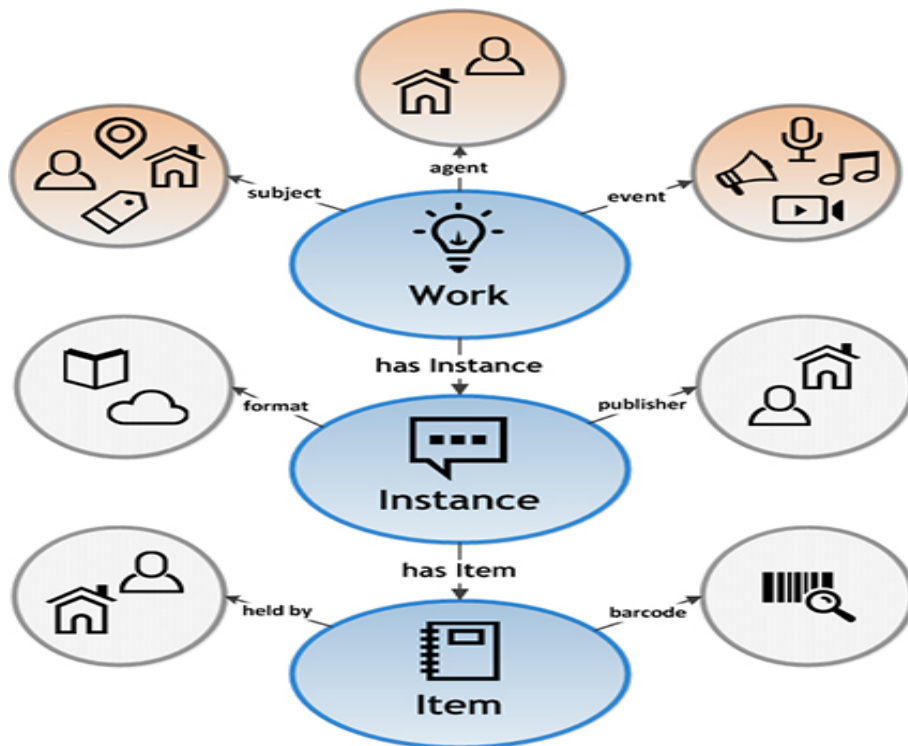
υποπεδίο \$a του πεδίου 678. Η επέκταση των βιογραφικών ή ιστορικών δεδομένων συμπληρώνεται στο υποπεδίο \$b, ενώ μία πιο αναλυτική μορφή της βιογραφίας ή της ιστορίας μπορεί να συμπληρωθεί στο υποπεδίο \$u με τη χρήση ενός URL.

Εφόσον στο πεδίο 100 συμπληρώνεται το προτιμώμενο όνομα ενός προσώπου, δηλαδή η μορφή του ονόματος η οποία έχει επιλεγεί ως βάση για το καθιερωμένο σημείο πρόσβασης και αντιπροσωπεύει πιστά το πρόσωπο, οι εναλλακτικές μορφές του ονόματος καταγράφονται σε ξεχωριστά πεδία 400.

Το RDA δίνει έμφαση στην καταγραφή των σχέσεων και στον ακριβή προσδιορισμό του τύπου αυτών των σχέσεων. Το MARC21 ήδη περιελάμβανε ορισμένα πεδία και υποπεδία για την καταγραφή των σχέσεων, αλλά η αποτύπωση της φύσης των σχέσεων ήταν περιορισμένη. Οι συσχετίσεις μεταξύ δύο προσώπων δίνονται στα πεδία 500, ενώ οι συσχετίσεις μεταξύ ενός προσώπου και ενός συλλογικού οργάνου στα πεδία 510. Η διεύρυνση του MARC21 διαπιστώνεται στην επέκταση του προσδιοριστή σχέσης και στην προσθήκη των υποπεδίων \$i και \$4 για τον προσδιορισμό των σχέσεων. Το υποπεδίο \$w, υποπεδίο δήλωσης παραπεμπτικής σχέσης, περιέχει κωδικοποιημένες τιμές για τη δήλωση των σχέσεων. Ωστόσο, όταν αυτές οι τιμές δεν είναι αρκετά συγκεκριμένες ή δεν αντιστοιχούν στον τύπο της σχέσης μιας επικεφαλίδας με μιας άλλης, οι πληροφορίες σχέσης καταχωρούνται στο υποπεδίο \$i. Σε αυτή την περίπτωση, στο υποπεδίο \$w τοποθετείται ο κωδικός r, για να δείξει ότι υπάρχει προσδιοριστής σχέσης στο υποπεδίο \$i. Οι προσδιοριστές σχέσης που τοποθετούνται στο υποπεδίο \$i είναι λέξεις που προέρχονται από το Παράρτημα K του RDA. Παράλληλα, το υποπεδίο \$4 περιλαμβάνει τις ίδιες πληροφορίες χρησιμοποιώντας κωδικούς ή URI. (Τόγια & Χριστοδούλου, 2015)

3.6 BIBFRAME (Βιβλιογραφικό Πλαίσιο)

Το BIBFRAME - Bibliographic Framework (Βιβλιογραφικό Πλαίσιο) είναι ένα μοντέλο δεδομένων για βιβλιογραφική περιγραφή, το οποίο σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει τα πρότυπα MARC. Χρησιμοποιώντας αρχές διασυνδεδεμένων δεδομένων στοχεύει στην αύξηση της χρησιμότητας των βιβλιογραφικών δεδομένων τόσο εντός της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας όσο και εκτός και στην ένταξή τους σε ένα μεγαλύτερο δίκτυο δεδομένων. Σε αυτές τις αρχές εμπίπτει η χρήση της “τριπλέτας” RDF (Resource Description Framework). Κάθε “τριπλέτα” αποτελείται από έναν πόρο (υποκείμενο), την ιδιότητα του πόρου (κατηγορήμα) και την τιμή της ιδιότητας (αντικείμενο), όπου σε κάθε συστατικό μέρος αποδίδεται ένα URI. Μία ακόμη αρχή των διασυνδεδεμένων δεδομένων είναι η χρήση λεξιλογίου και οντολογίας. (Steele, 2018) Το BIBFRAME λεξιλόγιο είναι το κλειδί για την περιγραφή των πόρων. Καθορίζει τις κλάσεις των πόρων, τις ιδιότητές τους και τις σχέσεις μεταξύ των πόρων. Οι κύριες κλάσεις του είναι το Έργο (Work), η Υλική Ενσάρκωση (Instance) και το Αντίτυπο (Item). Επιπρόσθετα, ορίζει συμπληρωματικές έννοιες που σχετίζονται με τις κύριες κλάσεις, οι οποίες είναι ο “Εκπρόσωπος” (Agent), το Θέμα (Subject) και το Γεγονός (Event).

Εικόνα 2. Διάγραμμα οντοτήτων του BIBFRAME

Στους εκπροσώπους συμπεριλαμβάνονται τα φυσικά πρόσωπα που σχετίζονται με ένα έργο ή μια υλική ενσάρκωση μέσω ρόλων όπως συγγραφείς, επιμελητές, εκδότες κ.α. (Library of Congress, 2016) Ειδικότερα, το πρόσωπο είναι υποκλάση της κλάσης “εκπρόσωπος”, δεδομένου όμως, ότι το BIBFRAME εστιάζει στα βιβλιογραφικά δεδομένα δεν αναπτύσσει ιδιότητες για την οντότητα πρόσωπο άλλα χρησιμοποιεί τις ιδιότητες ενός άλλου συνόλου στοιχείων, του FOAF. Σε αυτές τις ιδιότητες περιλαμβάνεται:

- το όνομα
- το επώνυμο
- το οικογενειακό όνομα
- το ψευδώνυμο
- το φύλο
- η ηλικία
- το πεδίο δραστηριότητας
- η εικόνα
- το αναγνωριστικό του προσώπου

Κεφάλαιο 4: Πρακτική εφαρμογή

4.1 Κοθα

Το τελευταίο μέρος της εργασίας κλείνει με την καθιέρωση 150 προσώπων στο Κοθα. Τα πρόσωπα προέρχονται από τον χώρο της λογοτεχνίας, της πολιτικής, της ιστορίας, του θεάτρου και του κινηματογράφου και έχουν καθιερωθεί τόσο στα ελληνικά όσο και στα λατινικά. Μέσα από την πρακτική εξάσκηση παρουσιάζονται τα πεδία που εισάγει το RDA στο MARC21, η επιλογή του προτιμώμενου ονόματος προσώπου, η άθροιση εναλλακτικών μορφών αυτού του ονόματος, η σύνδεση του προσώπου με λίστες και η συσχέτιση του με άλλες οντότητες.

Αποτελέσματα αναζήτησης καθιερωμένων όρων

<< < 1 2 3 ... 8 > >>

1 Αποτελέσματα σε 20 από 150

Περίληψη	Heading type	Χρησιμοποιήθηκε σε	
Όνομα προσώπου: Andersen, H. C. (Hans Christian), 1805-1875 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Άντερσεν, Χ. Κ. (Χανς Κρίστιαν), 1805-1875	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Atwood, Margaret, 1939- <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Atwood, Margaret Eleanor, 1939- Άτγουντ, Μάργκαρετ Ελέανορ, 1939- <i>δες επίσης:</i> Gibson, Graeme, 1934-2019 (Σύζυγος)	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Beckett, Samuel, 1906-1989 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Μπέκετ, Σάμιουελ, 1906-1989 Beckett, Sam, 1906-1989	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Borges, Jorge Luis, 1899-1986 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Μπόρχες, Χόρχε Λούις, 1899-1986 Borges, J. L. (Jorge Luis), 1899-1986 Suárez Lynch, B., 1899-1986 (Ψευδώνυμο)	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Brontë, Emily, 1818-1848 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Bell, Ellis, 1818-1848 (Ψευδώνυμο) Μπροντέ, Έμιλι, 1818-1848 <i>δες επίσης:</i> Brontë, Charlotte, 1816-1855 (Αδελφή) Brontë, Anne, 1820-1849 (Αδελφή)	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Camus, Albert, 1913-1960 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Καμύ, Αλμπέρ, 1913-1960 <i>δες επίσης:</i> Theatre du Travail (Ιδρυτής)	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾
Όνομα προσώπου: Capote, Truman, 1924-1984 <i>χρησιμοποιείται αντίβλέπεται από:</i> Καπότε, Τρούμαν, 1924-1984 Capote, Truman Garcia, 1924-1984	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές	Ενέργειες ▾ Win

Εικόνα 3. Σύνολο εγγραφών

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται τα πεδία και τα υποπεδία που επιλέχθηκαν για τις καθιερώσεις αλλά και η συχνότητα χρήσης τους.

Χρήση πεδίων και υποπεδίων			
Field	Subfield	InRecords	Total
0		150	150
1		150	150
3		150	150
5		150	150
8		150	150
24		145	145
	\$1		145
	\$2		145
40		150	150
	\$a		150
	\$b		150
	\$d		150
	\$e		150
46		145	145
	\$2		136
	\$f		145
	\$g		132
100		150	150
	\$a		150
	\$b		12
	\$c		22
	\$d		145
	\$q		7
	\$t		1
368		41	49
	\$c		24
	\$d		28
	\$s		21
	\$t		10
370		143	143
	\$a		116
	\$b		106
	\$c		139
	\$e		1
	\$f		22
372		95	138
	\$a		138
	\$s		1
	\$t		1

	\$u		117
374		143	345
	\$a		345
	\$s		9
	\$t		10
	\$u		324
375		144	144
	\$a		144
377		141	149
	\$a		182
378		24	24
	\$q		24
400		144	255
	\$a		255
	\$b		14
	\$c		28
	\$d		247
	\$i		45
	\$q		14
	\$w		45
500		77	110
	\$9		74
	\$a		110
	\$b		5
	\$c		11
	\$d		100
	\$i		110
	\$q		3
	\$v		1
	\$w		109
510		73	128
	\$9		1
	\$a		128
	\$b		13
	\$i		128
	\$w		128
551		1	1
	\$9		1
	\$a		1
	\$i		1
	\$w		1
670		145	146
	\$a		146
	\$b		15

	§u		145
678		59	59
	§a		33
	§b		11
	§u		59
856		131	171
	§u		171
	§γ		168
	§z		3
942		150	150
	§a		150

Πίνακας 3. Στατιστικά χρήσης πεδίων και υποπεδίων

Στη συνέχεια, ως ενδεικτικό παράδειγμα αναλύεται η εγγραφή του Νίκου Καζαντζάκη, παρουσιάζοντας τα πεδία, τα υποπεδία και τις πληροφορίες που εμπεριέχονται σε αυτά.

Όνομα προσώπου:	Όνομα προσώπου	0 εγγραφές
Καζαντζάκης, Νίκος, 1883-1957 <i>χρησιμοποιείται αντί/βλέπεται από:</i> Kazantzakis, Nikos, 1883-1957 Ακρίτας, 1883-1957 (Ψευδώνυμο) Κάρμα Νιρβαμή, 1883-1957 (Ψευδώνυμο) Πέτρος Ψηλορείτης, 1883-1957 (Ψευδώνυμο) <i>δες επίσης:</i> Καζαντζάκη, Γαλάτεια 1886-1962 (Πρώην σύζυγος) Ζορμπάς, Αλέξης, 1865-1941 (Φιλική σχέση) Σικελιανός, Άγγελος, 1884-1951 (Φιλική σχέση) Πρεβελάκης, Παντελής, 1909-1986 (Φιλική σχέση) Πανεπιστήμιο Αθηνών. Νομική Σχολή (Εκπαίδευση) Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών (Πρόεδρος) Εκπαιδευτικός Όμιλος (Ιδρυτής) Υπουργείο Περιθάλψεως (Διευθυντής) Σοσιαλιστική Εργατική Κίνηση (Πρόεδρος) Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (Σχετικός όρος) Μουσείο Καζαντζάκη (Σχετικός όρος)		

Εικόνα 4. Εγγραφή Νίκου Καζαντζάκη

000 - ΕΤΙΚΕΤΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ (LEADER)

@ 15630nz a2200517n 4500

003 - ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

@ GR-AIPADA

005 - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ & ΩΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

@ 20230212144558.0

008 - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑΘΕΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ

@ || acz||aabn | a|a d

024 7# - ΑΛΛΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΙΚΟ

1 *URI* <https://viaf.org/viaf/14771803/>

2 *Πηγή του αριθμού ή κωδικού* viaf

040 ## - ΠΗΓΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

a *Φορέας πρωτότυπης καταλογογράφησης* GR-AIPADA

b *Γλώσσα καταλογογράφησης* gre

d *Φορέας που τροποποιεί* GR-AIPADA

e *Κανόνες περιγραφής* RDA

046 ## - ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

f *Birth date* 18830218

g *Death date* 19571026

2 *Source of date scheme* edtf

100 1# - ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a *Όνομα προσώπου* Καζαντζάκης, Νίκος,

d *Χρονολογίες* 1883-1957

368 ## - ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ Ή ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

c *Άλλος προσδιορισμός* Νικητής Κρατικού Βραβείου Θεάτρου

Εικόνα 5. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 1^ο

- Στο πεδίο 024 (Άλλο πρότυπο αναγνωριστικό) καταχωρείται το URI(\$1) της εγγραφής VIAF του Νίκου Καζαντζάκη και ο κωδικός της πηγής(\$2) viaf.
- Στο πεδίο 046 (Ειδικές κωδικοποιημένες ημερομηνίες) η ημερομηνία γέννησης(\$f) είναι 18830218 και η ημερομηνία θανάτου(\$g) 19571026. Στο υποπεδίο \$2 καταχωρείται ο κωδικός edtf που δηλώνει τη χρήση του σχήματος Extended Date Time Format.
- Στο πεδίο 100 (Επικεφαλίδα – Όνομα φυσικού προσώπου) καταγράφεται το προτιμώμενο όνομα προσώπου, δηλαδή το όνομα με το οποίο το πρόσωπο είναι πιο αναγνωρίσιμο. Το όνομα προσώπου(\$a) Καζαντζάκης, Νίκος καταγράφεται σε αντεστραμμένη μορφή (δείκτης 1) με τις ημερομηνίες του προσώπου(\$d) 1883-1957 δημιουργώντας την επικεφαλίδα της εγγραφής.
- Στο πεδίο 368 (Άλλα προσδιοριστικά γνωρίσματα προσώπου) ο Καζαντζάκης λαμβάνει την επιπρόσθετη ιδιότητα(\$c) του νικητή Κρατικού Βραβείου Θεάτρου.

370 ## - ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΤΟΠΟΣ (PLACE)

- a *Τόπος γέννησης* Ηράκλειο (Κρήτη)
b *Τόπος θανάτου* Φράιμπουργκ (Δυτική Γερμανία)
c *Σχετική χώρα* Ελλάδα
f *Άλλος σχετικός τόπος* Παρίσι
-

372 ## - ΤΟΜΕΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- a *Τομέας δραστηριότητας* Νομική
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85075119>
-

372 ## - ΤΟΜΕΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- a *Τομέας δραστηριότητας* Λογοτεχνία
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85077507>
-

372 ## - ΤΟΜΕΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- a *Τομέας δραστηριότητας* Ποίηση
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85103704>
-

Εικόνα 6. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 2^ο

- Στο πεδίο 370 (Σχετικός τόπος) ο τόπος γέννησης(§a) είναι το Ηράκλειο Κρήτης, ο τόπος θανάτου(§b) το Φράιμπουργκ της Δυτικής Γερμανίας, η σχετική χώρα(§c) η Ελλάδα και ο άλλος σχετικός τόπος(§f) το Παρίσι.
- Στα πεδία 372 (Τομέας δραστηριότητας) καταχωρείται η Νομική, η Λογοτεχνία και η Ποίηση. Οι όροι προέρχονται από τις θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (Library of Congress Subject Headings).

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Συγγραφέας
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2016060292>
-

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Δημοσιογράφος
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2015060521>
-

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Πολιτικός
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2015060363>
-

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Μουσικός
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2015060212>
-

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Ποιητής
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2016060301>
-

374 ## - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- a *Επάγγελμα* Κινηματογραφιστής
u *URI* <http://id.loc.gov/authorities/demographicTerms/dg2016060050>
-

375 ## - ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΦΥΛΟΥ

- a *Ταυτότητα φύλου* Άρρεν
-

377 ## - ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

- a *Κωδικός γλώσσας* gre
-

Εικόνα 7. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 3^ο

- Στα πεδία 374 (Επάγγελμα ή Απασχόληση) ο Καζαντζάκης χαρακτηρίζεται ως συγγραφέας, δημοσιογράφος, πολιτικός, μουσικός, ποιητής και κινηματογραφιστής. Οι όροι προέρχονται από το ελεγχόμενο λεξιλόγιο της LCDGT.
- Στο πεδίο 375 (Φύλο) ο Καζαντζάκης χαρακτηρίζεται ως Άρρεν και στο πεδίο 377 (Σχετική γλώσσα) ο κωδικός γλώσσας(\$a), δηλαδή η γλώσσα την οποία ο Καζαντζάκης χρησιμοποιεί στα έργα του, είναι η ελληνική.

400 1# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Kazantzakis, Níkos,
d Χρονολογίες 1883-1957

400 0# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Ακρίτας,
d Χρονολογίες 1883-1957
i Πληροφορίες σχέσης Ψευδώνυμο
w Υποπεδίο ελέγχου i

400 0# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Κάρμα Νιρβαμή,
d Χρονολογίες 1883-1957
i Πληροφορίες σχέσης Ψευδώνυμο
w Υποπεδίο ελέγχου i

400 0# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Πέτρος Ψηλορείτης,
d Χρονολογίες 1883-1957
i Πληροφορίες σχέσης Ψευδώνυμο
w Υποπεδίο ελέγχου i

Εικόνα 8. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 4^ο

- Στα πεδία 400 (Παραπομπή βλέπε από – Όνομα φυσικού προσώπου) καταγράφονται παραλλαγές του ονόματος προσώπου που έχει καθιερωθεί στο πεδίο 100. Καταγράφεται η λατινική μορφή του ονόματος (Kazantzakis, Níkos) και τρία ψευδώνυμα (Ακρίτας, Κάρμα Νιρβαμή και Πέτρος Ψηλορείτης). Στην περίπτωση των ψευδωνύμων δίνεται το δοτό (πρώτο) όνομα του προσώπου (δείκτης 0) και οι ημερομηνίες(\$d). Καθώς η σχέση δεν προσδιορίζεται το υποπεδίο ελέγχου(\$w) παίρνει τον κωδικό i και στο υποπεδίο πληροφορίες σχέσης(\$i) περιγράφεται η σχέση των εναλλακτικών σημείων πρόσβασης με το καθιερωμένο. Η σχέση προσδιορίζεται ως ψευδώνυμο.

500 1# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Καζαντζάκη, Γαλάτεια

d Χρονολογίες 1886-1962

i Πληροφορίες σχέσης Σύζυγος

w Υποπεδίο ελέγχου i

500 1# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Ζορμπάς, Αλέξης,

d Χρονολογίες 1865-1941

i Πληροφορίες σχέσης Φιλική σχέση

w Υποπεδίο ελέγχου i

500 1# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Σικελιανός, Άγγελος,

d Χρονολογίες 1884-1951

i Πληροφορίες σχέσης Φιλική σχέση

w Υποπεδίο ελέγχου i

500 1# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

a Όνομα προσώπου Πρεβελάκης, Παντελής,

d Χρονολογίες 1909-1986

i Πληροφορίες σχέσης Φιλική σχέση

w Υποπεδίο ελέγχου i

Εικόνα 9. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 5^ο

- Στα πεδία 500 (Παραπομπή βλέπε επίσης από – Όνομα φυσικού προσώπου) καταγράφονται τα πρόσωπα με τα οποία σχετίζεται ο Καζαντζάκης. Το όνομα προσώπου(\$a) καταγράφεται σε αντεστραμμένη μορφή (δείκτης 1) και συμπληρώνεται από τις ημερομηνίες(\$d), το υποπεδίο ελέγχου(\$w) με κωδικό i και το υποπεδίο πληροφορίες σχέσης(\$i) για τον προσδιορισμό της φύσης της σχέσης μεταξύ των οντοτήτων. Ο Νίκος Καζαντζάκης ήταν σύζυγος της Γαλάτειας Καζαντζάκη και διατηρούσε φιλικές σχέσεις με τον Αλέξη Ζορμπά, τον Άγγελο Σικελιανό και τον Παντελή Πρεβελάκη.

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Πανεπιστήμιο Αθηνών.

b Εξαρτημένη μονάδα Νομική Σχολή

i Πληροφορίες σχέσης Εκπαίδευση

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών

i Πληροφορίες σχέσης Πρόεδρος

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Εκπαιδευτικός Όμιλος

i Πληροφορίες σχέσης Ιδρυτής

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Υπουργείο Περιθάλψεως

i Πληροφορίες σχέσης Διευθυντής

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Σοσιαλιστική Εργατική Κίνηση

i Πληροφορίες σχέσης Πρόεδρος

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη

i Πληροφορίες σχέσης Σχετικός όρος

w Υποπεδίο ελέγχου i

510 2# - ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΛΕΠΕ ΕΠΙΣΗΣ - ΟΝΟΜΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ

a Όνομα συλλογικού οργάνου ή δικαιοδοσίας ως στοιχείο αναγραφής Μουσείο Καζαντζάκη

i Πληροφορίες σχέσης Σχετικός όρος

w Υποπεδίο ελέγχου i

Εικόνα 10. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 6^ο

- Στα πεδία 510 (Παραπομπή βλέπε επίσης από – Όνομα συλλογικού οργάνου) καταγράφονται τα συλλογικά όργανα με τα οποία σχετίζεται ο Καζαντζάκης. Το όνομα συλλογικού οργάνου ξa καταγράφεται σε ευθεία μορφή (δείκτης 2) και συμπληρώνεται από το υποπεδίο ελέγχου(ξw) με κωδικό i και το υποπεδίο πληροφορίες σχέσης(ξi) για τον προσδιορισμό αυτής της σχέσης. Ο Νίκος Καζαντζάκης σπούδασε στην Νομική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, ήταν πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, ιδρυτής του Εκπαιδευτικού Ομίλου, διευθυντής του Υπουργείου Περιθάλψεως και πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Εργατικής Κίνησης. Η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη και το Μουσείο Καζαντζάκη είναι συλλογικά όργανα που η δράση τους βασίζεται στον Νίκο Καζαντζάκη.

670 ## - ΠΗΓΗ ΑΝΕΥΡΕΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

a Αναφορά πηγής Βικιπαίδεια, Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια. Ανακτήθηκε 13 Δεκεμβρίου 2022:

u [/el.wikipedia.org/w/index.php?URI](https://el.wikipedia.org/w/index.php?URI=title=%CE%9D%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CF%82_%CE%9A%CE%B1%CE%B6%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B8%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82&oldid=9807242)
title=%CE%9D%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CF%82_%CE%9A%CE%B1%CE%B6%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B8%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82&oldid=9807242

678 0# - ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ Η ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

a **ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ** (1883-1957). Ο Νίκος Καζαντζάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης, πρωτότοκος γιος του εμποροκτηματία Μιχάλη Καζαντζάκη. Είχε δυο αδερφές. Τα παιδικά και μορφητικά του χρόνια ως το 1902, οπότε τέλειωσε το Γυμνάσιο, τα πέρασε στο Ηράκλειο με ενδιάμεσα σύντομα διαστήματα παραμονής στον Πειραιά (το 1889 - έναρξη της Κρητικής Επανάστασης- για έξι μήνες) και τη Νάξο (1897-1899 - ο Καζαντζάκης φοίτησε στην εκεί Γαλλική Εμπορική Σχολή). Το 1902 έφυγε για την Αθήνα και γράφτηκε στη Νομική Σχολή, από όπου αποφοίτησε το 1906 με άριστα. Το 1906 σημειώθηκαν και οι πρώτες δημοσιεύσεις κειμένων του στο περιοδικό "Παναθηναϊκή" με το ψευδώνυμο Κάραμ Νιρβονή, με το οποίο εξέδωσε και το πρώτο βιβλίο του "Οφις και κρίνο", αφιερωμένο στη Γαλάτεια Αλεξίου. Τον επόμενο χρόνο γράφτηκε στη Μασονική Στοά Αθηνών και έφυγε για σπουδές νομικής στο Παρίσι, όπου παρακολούθησε και μαθήματα φιλοσοφίας με τον Ανρί Μπεργκσόν. Από το 1907 ως το 1909 έγραψε τα πρώτα θεατρικά του έργα (ανάμεσά τους τα "Στημερώνει" [έπαινος στον Παντελεΐδιο Δραματικό Αγώνια], "Φαγά", "Ο πρωτομάστορας" [βραβείο του Λασσάνειο Δραματικό Αγώνια], το μυθιστόρημα "Σπασμένες ψυχές", καθώς επίσης μελετήματα και δοκίμια, όλα δημοσιευμένα σε περιοδικά της εποχής ("Νουμάς", "Παναθηναϊκά"). Το 1909 εξέδωσε στο Ηράκλειο την ενόψει επί υφηρεσία διατριβή του με τίτλο "Ο Φρειδερίκος Νίτσε εν τη φιλοσοφία του Δικαίου και της Πολιτείας". Το 1910 εγκαταστάθηκε με τη Γαλάτεια στην Αθήνα την οποία παντρεύτηκε τον επόμενο χρόνο στο Ηράκλειο και πήρε μέρος στην ίδρυση του Εκπαιδευτικού Ομίλου. Ως το 1915 ασχολήθηκε με τη μετάφραση έργων των Μπεργκσόν, Πλάτωνα, Νίτσε, Μπόγγερ, Ντάρβιν και άλλων, στρατεύτηκε εβελονικά στους βαλκανικούς πολέμους και υπηρέτησε στο γραφείο του Βενζέλου, έγραψε πέντε αναγνωστικά για το δημοτικό σχολείο με τη Γαλάτεια Αλεξίου (η οποία και τα υπέγραψε) και γνώρισε τον Άγγελο Σκελιανό με τον οποίο ταξίδεψαν στο Άγιο Ορος. Το καλοκαίρι του 1907 προσπάθησε χωρίς επιτυχία να αξιοποιήσει ένα λιγνιτωρυχείο στη Μάνη μαζί με το μεταλλωρύχο Γιώργη Ζορμπά και το φθινόπωρο ταξίδεψε στην Ελβετία, όπου είχε ερωτικό δεσμό με την Ελένη Λαμπρίδου. Το 1919 ανέλαβε δράση υπέρ του επανοπατρισμού των Ελλήνων του Καυκάσου από τη θέση του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Περιβάλλουσας και συναντήθηκε με τον Ελευθέριο Βενζέλο στο Παρίσι. Τα τρία επόμενα χρόνια ταξίδεψε ανά την Ευρώπη και την Ελλάδα. Πήρε μέρος στο Συνέδριο των Αναμορφωτών της Παιδείας στο Βερολίνο και στο Συνέδριο Σοφολογικής Παιδαγωγικής στη Δρέσδη, μελέτησε έργα του Φρόντ, γνωρίστηκε με τον Λεό Σεστύβ και έγραψε την Αισθητική. Το 1924, επιστρέφοντας στην Ελλάδα ταξίδεψε στην Ιταλία και γνωρίστηκε στην Αθήνα με την Ελένη Σαμίου. Από τον Οκτώβριο του 1925 ως το Φεβρουάριο του 1928 έμεινε στη Ρωσία ως απεσταλμένος της εφημερίδας "Ελεύθερος Λόγος". Ακολούθησαν δυο ακόμη ταξίδια του στη Ρωσία, ένα στα τέλη του 1927 μετά από πρόσκληση της Σοβιετικής Κυβέρνησης και ένα από τον Απρίλη του 1928 ως τον Απρίλη του 1929, ενώ με τη δημοσιογραφική του ιδιότητα επισκέφτηκε επίσης την Ιταλία και την Ισπανία (1928, 1932-1933, 1936-1937, 1950), την Αίγυπτο και το Σιάμ (1927). Το 1928 πήρε διαζύγιο από τη Γαλάτεια και ταξίδεψε με την Ελένη στην Παλαιστίνη και την Κύπρο. Τον ίδιο χρόνο δημοσίωσε στο περιοδικό "Αναγέννηση" το πρώτο δείγμα από την "Οδύσσεια", που ολοκλήρωσε σε πρώτη γραφή το 1927 στην Αίγινα και εξέδωσε μόλις το Δεκέμβριο του 1938, μετά από επτά συνολικά γραφές. Το 1928 διώχτηκε δικαστικά με αφορμή τη διοργάνωση συγκέντρωσης για τη Σοβιετική Ένωση μαζί με τον ελληνορωσικό συγγραφέα Παναΐτ Ιστράτ στο αθηναϊκό θέατρο Αλάμπρα και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ταξιδιού του στη Ρωσία συνέχισε να ασχολείται με τη συγγραφή. Τον ίδιο χρόνο έγινε γνωστός στη Γαλλία μέσα από ένα άρθρο του Ιστράτ στο περιοδικό "Monde". Η σχέση του Καζαντζάκη με τον Ιστράτ διακόπηκε το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου στη Σοβιετική Ένωση. Συνέχισε να ταξιδεύει με την Ελένη στη Γερμανία, την Τσεχοσλοβακία, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιαπωνία, την Κίνα και την Αγγλία με ενδιάμεσες επιστροφές στην Αίγινα (1943-1944) και την Αθήνα (1945 - ίδρυσε τη Σοσιαλιστική Εργατική Ένωση, υπέβαλε υποψηφιότητα στην Ανάκληση Αθηνών, διετέλεσε υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου στην κυβέρνηση Σοφούλη και παντρεύτηκε την Ελένη) και το 1946 εγκαταστάθηκε στη Γαλλία, αρχικά στο Παρίσι (λογιστηνικά σύμβουλος στην Ξέρα της Ουέσκα) και στη συνέχεια στην Αντιήμη, από όπου ταξίδεψε στην Ευρώπη. Τον ίδιο χρόνο προτάθηκε για το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας από καινού με τον Άγγελο Σκελιανό. Στο διάστημα 1928-1944 εξέδωσε μεταξύ άλλων έργων τα "Τόνα Ράμπτα", "Ιστορία της Ρωσικής Λογοτεχνίας", "Τεσσόνες", μια μετάφραση της "Θείας Κωμωδίας" του Δάντη και μια του "Φόστος Α" του Γκαίτε, το "Βραχόκητο", την τραγωδία "Μέλισσα", καθώς και αναμνήσεις από τα ταξίδια του. Στη Γαλλία έγραψε τις "Αβερροφάδες" και τον "Καπετάν Μιχάλη" και το 1953 ολοκλήρωσε το μυθιστόρημα "Ο Χριστός ξανασταυρώνεται", το οποίο κίνησε τις αντιδράσεις της ελληνικής Εκκλησίας και του Βατικανού. Την ίδια χρονιά νοσηλεύτηκε στο Παρίσι λόγω ανωμαλίας της λέμφου.

b Το 1954 το μυθιστόρημα "Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά" τιμήθηκε με το βραβείο του καλύτερου ξενόγλωσσου βιβλίου στη Γαλλία. Το 1955 ταξίδεψε στην Αλασκία και συναντήθηκε με τον Άλμπερτ Σβέτσερ και στο Λουγκάνο. Εκεί ξεκίνησε να γράφει την "Αναφορά στο Γκρόκο", που εκδόθηκε μετά το θάνατό του. Το καλοκαίρι του 1956 το Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο του Μάνου Κατράκη παρέστει με επιτυχία τη θεατρική διασκευή του "Ο Χριστός ξανασταυρώνεται" και το 1957 προβλήθηκε στις Κάννες το, επίσης βασισμένο στο προηγούμενο έργο, φιλμ του Ζυλ Ντασέν, "Εκείνος που πρέπει να πεθάνει". Ο Καζαντζάκης ήταν παρών στην προερίδα. Το καλοκαίρι ταξίδεψε στην Κίνα και κατά την επιστροφή μέσω Ιαπωνίας εμβολιάστηκε με αποτέλεσμα να προσβληθεί από γάγγραινα. Νοσηλεύτηκε αρχικά στην Κοπεγχάγη και στη συνέχεια στο Φράιμπουργκ, όπου προσβλήθηκε από ασιατική γρίπη και πέθανε σε ηλικία εβδομήντα τεσσάρων χρόνων. Η σορός του μεταφέρθηκε στο Ηράκλειο και ενταφιάστηκε στην Τάτια Μαρτινέκο, κοντά στο ενετικό κέντρο της πόλης. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τα λήμματα: Παντελής Πρεβελάκης, "Νίκος Καζαντζάκης: συμβολή στη χρονογραφία του βίου του", Αθήνα, 1980- Παντελής Πρεβελάκης, "Καζαντζάκης Νίκος", στο "Πλαγκόσιο Βιογραφικό Λεξικό", τ. 4, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1985 - Νίκος Καζαντζάκης, Το χρονικό μιας δημιουργίας: ανέκδοτη αλληλογραφία Καζαντζάκη-Μαρτινού, επιμ. Γιώργος Ανεμογιάννης, έκδοση Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη, Κρήτη, 1988- Δημήτρης Πλάκας, "Χρονολόγιο Νίκου Καζαντζάκη (1883-1957)", περιοδικό "Διαβάζω", τχ. 190, 27.4.1988, σ. 26-33- Αλέξης Ζήρας, "Νίκος Καζαντζάκης" στο "Η μεσοπολεμική πεζογραφία: από τον πρώτο ως τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο (1914-1939)", τ. Δ', Αθήνα, Σοκόλης, 1992, σ. 126-171- Πάτροκλος Σταυρού, "Νίκος Καζαντζάκης 1883-1957", περιοδικό "Ελίτροχος", τχ. 15, Καλοκαίρι 1998, σ. 9-19.

u [UR/ https://biblionet.gr/%CF%81%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF?personid=50](https://biblionet.gr/%CF%81%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF?personid=50)

856 4# - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

u [UR/ https://archive.ert.gr/8564/](https://archive.ert.gr/8564/)

y *Κείμενο ως σύνδεσμος* 'Ντοκιμαντέρ στο Αρχείο της EPT

856 4# - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

u [UR/ https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nikos_Kazantzakis#/media/File:Nikos_Kazantzakis_\(cropped\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nikos_Kazantzakis#/media/File:Nikos_Kazantzakis_(cropped).jpg)

y *Κείμενο ως σύνδεσμος* Πορτραίτο

Ενεργοποιήστε
Μετάβαση στις ρυθμίσεις
Windows.

Εικόνα 11. Ανάλυση εγγραφής - Μέρος 7^ο

- Στο πεδίο 670 (Πηγή ανευρέσεως δεδομένων) καταγράφεται η Βικιπαίδεια ως αναφορά πηγής(ξα) από όπου αντλήθηκαν οι πληροφορίες και το URL(ξυ) για την ηλεκτρονική πρόσβαση στα δεδομένα.
- Στο πεδίο 678 (Βιογραφικά ή ιστορικά δεδομένα) καταχωρείται μία σύντομη βιογραφία (δείκτης 0) για τον Νίκο Καζαντζάκη.
- Στα πεδία 856 (Ηλεκτρονική τοποθεσία και πρόσβαση) παρέχονται συμπληρωματικές πληροφορίες για τον Νίκο Καζαντζάκη, διαθέσιμες ηλεκτρονικά.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Μολονότι οι λειτουργίες των βιβλιοθηκών και οι προσδοκίες των χρηστών δεν είναι ίδιες με εκείνες του 1960-1980, χρονολογίες κατά τις οποίες το MARC21 «κυριάρχησε» στους καταλόγους των βιβλιοθηκών, το MARC21 εξακολουθεί να είναι ένα από τα κυρίαρχα σχήματα κωδικοποίησης. Ωστόσο, η διατήρηση της παρουσίας του στους καταλόγους των βιβλιοθηκών έως σήμερα είναι αποτέλεσμα επιρροών από άλλα πρότυπα και μοντέλα και ευθυγράμμισής του με αυτά. Κοινό στοιχείο των νέων προτύπων και μοντέλων είναι η διεύρυνση και επέκταση του ρόλου του ελέγχου καθιερωμένων όρων από τον προσδιορισμό διακριτών σημείων πρόσβασης, στη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης οντοτήτων και των μεταξύ τους σχέσεων. Τα εννοιολογικά μοντέλα FRBR και FRAD εισάγουν την έννοια της χρηστοκεντρικής προσέγγισης, δηλαδή είναι προσανατολισμένα στον χρήστη και στις ενέργειές του, δίνοντας έμφαση στα δεδομένα και στις συσχετίσεις, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η λειτουργικότητα που χρειάζεται ο χρήστης. Οι θεωρητικές βάσεις του FRBR και του FRAD ενσαρκώνονται μέσα από το πρότυπο καταλογογράφησης RDA, το οποίο αναπτύχθηκε για να ανταποκριθεί στη νέα ψηφιακή εποχή. Το RDA είναι εναρμονισμένο με διεθνή πρότυπα περιγραφής πόρων, θεωρείται ο διάδοχος των AACR2, προσφέρει μεγαλύτερο εύρος κάλυψης από αυτούς και τροποποιεί/προσθέτει διάφορα πεδία MARC21. Όσον αφορά το BIBFRAME, είναι ένα μοντέλο δεδομένων για βιβλιογραφική περιγραφή, το οποίο σχεδιάστηκε για να αντικαταστήσει τα πρότυπα MARC.

Καινοτομίες όπως ο Παγκόσμιος Σημασιολογικός Ιστός και τα διασυνδεδεμένα δεδομένα έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο ανάκτησης των πληροφοριών. Η ανάγκη των βιβλιοθηκών για διαλειτουργικότητα, διαμοιρασμό των πόρων σε ένα μεγαλύτερο σύνολο δεδομένων, απρόσκοπτη ανταλλαγή και επαναχρησιμοποίηση των μεταδεδομένων αυξάνεται. Η ικανοποίηση αυτών των αναγκών επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση νέων προτύπων και πρακτικών από ολοένα και περισσότερες βιβλιοθήκες. Είναι φανερό πως έχει έρθει η στιγμή να οδηγηθούμε από το cataloging στο «catalinking».

Βιβλιογραφικές Αναφορές

IFLA Working Group on FRANAR. (2013). *Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model*. Ανάκτηση από https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/cataloguing/frad/frad_2013.pdf

Library of Congress. (2016). *Overview of the BIBFRAME 2.0 Model*. Ανάκτηση από <https://www.loc.gov/bibframe/docs/bibframe2-model.html>

Library of Congress. (2005). *Understanding MARC Authority Records*. Ανάκτηση από <https://www.loc.gov/marc/uma/pt1-7.html#pt4>

Oliver, C. (2010). *Introducing RDA: A Guide to the Basics*. Ανάκτηση από <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=362305&lang=el&site=eds-live>

PCC. (2019). *Describing Persons: Module 2*. Ανάκτηση από <https://slideplayer.com/slide/9231491/>

Riva, Pat. & Oliver, C. (2012). *Evaluation of RDA as an Implementation of FRBR and FRAD, Cataloging & Classification Quarterly*. Ανάκτηση από <https://doi.org/10.1080/01639374.2012.680848>

Steele, T. D. (2018). *What comes next: understanding BIBFRAME*. Ανάκτηση από <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/LHT-06-2018-0085/full/html>

Wiederhold, Rebecca A. & Reeve, Gregory F. (2021). Authority Control Today: Principles, Practices, and Trends. *Cataloging & Classification Quarterly*, 59:2-3, σσ. 129-158. Ανάκτηση από <https://doi.org/10.1080/01639374.2021.1881009>

Καπιδάκης, Σ., Λαζαρίνης, Φ., & Τοράκη, Κ. (2015). *Θέματα βιβλιοθηκονομίας και επιστήμης των πληροφοριών*. Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/11419/1674>

Τόγια, Α., & Χριστοδούλου, Γ. (2015). *Εισαγωγή στο RDA: Ένας πρακτικός οδηγός για καταλογογράφηση υλικού βιβλιοθηκών*. Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/11419/5841>

Τόγια, Α., & Χριστοδούλου, Γ. (2018). *Σεμινάριο «Καταλογογράφηση με το RDA: μια εισαγωγή»*. Ανάκτηση από <http://palc24.cs.teilar.gr/conference/el/preconferenceb.jsp>

Τσουκαλά, Α. & Κοντού, Π. (2016). *MARC21: Διάταξη για τα δεδομένα επικεφαλίδων*. Ανάκτηση από https://portal.lib.aegean.gr/sites/default/files/node_files/docs/marc_21_diataxi_gia_ta_dedomena_epikefalidon.pdf#%5B%7B%22num%22%3A98%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22XYZ%22%7D%2C75%2C769%2C0%5D